

Spoločný program rozvoja Horného Liptova do roku 2022, časť Kráľova Lehota

Strana 1

Štruktúra dokumentu Spoločný program rozvoja obcí Horného Liptova do roku 2022:

Úvod: ako sme spoločne programovali

Analytická časť regiónu Horný Liptov

Vízia: Horný Liptov 2022

Stratégia pre dosiahnutie vízie Horného Liptova: strategický a špecifické ciele

Programová časť: návrhy opatrení a aktivít na dosiahnutie cieľov, výber monitorovacích ukazovateľov v 25 obciach Horného Liptova a pre spoločnú regionálnu časť

Realizačná časť: organizačné a komunikačné aspekty, systém monitorovania a hodnotenia, akčný plán 2015 – 2016 (región Horného Liptova)

Finančná časť: indikatívny finančný plán a prehľad potenciálnych zdrojov pre viac zdrojové financovanie (región Horného Liptova)

Obsah predkladaného dokumentu:

1. Kráľova Lehota: minulosť a súčasnosť
2. Vízia: Kráľova Lehota v roku 2022
3. Stratégia pre dosiahnutie vízie
4. Ciele a opatrenia podporujúce stratégiu
5. Zoznam organizácií na území obce
6. Členovia pracovnej skupiny Kráľova Lehota
7. Prílohy
 - Príloha č. 1: Formulár opatrení špecifického cieľa 1 pre obec Kráľova Lehota
 - Príloha č. 2: Formulár opatrení špecifického cieľa 2 pre obec Kráľova Lehota
 - Príloha č. 3: Formulár opatrení špecifického cieľa 3 pre obec Kráľova Lehota
 - Príloha č. 4: Formulár opatrení špecifického cieľa 4 pre obec Kráľova Lehota
 - Príloha č. 5: SWOT analýza Kráľova Lehota
 - Príloha č. 6: Prehľad spoločných cieľov, opatrení a aktivít pre Horný Liptov
 - Príloha č. 7: Spoločný súbor monitorovacích ukazovateľov pre Horný Liptov
 - Príloha č. 8: Formulár opatrení špecifického cieľa 1 pre Horný Liptov
 - Príloha č. 9: Formulár opatrení špecifického cieľa 2 pre Horný Liptov
 - Príloha č. 10: Formulár opatrení špecifického cieľa 3 pre Horný Liptov
 - Príloha č. 11: Formulár opatrení špecifického cieľa 4 pre Horný Liptov

Materiál na prerokovanie obecným zastupiteľstvom 15. 12. 2015
Spracovateľ: Miestna akčná skupina Horný Liptov v spolupráci s pracovnou skupinou
Kráľova Lehota

- Príloha č. 12: Možnosti financovania zámerov z verejných zdrojov

1. Kráľova Lehota: minulosť a súčasnosť

Kráľovu Lehotu založili koncom 13. storočia kráľovskí služobníci s cieľom strážiť lesy a poľovný revír. Osadu postavili pri ústí vodných tokov a ciest, aby každý, kto sa chce dostať do dolín Bocianky a Čierneho Váhu, musel prejsť cez ňu. Za vernosť im kráľ Ľudovít I. v roku 1361 daroval veľké územie medzi Váhom a Bociankou až po vrchy Kráľova hoľa a Bacúch. Hlavnými drevinami sú smrek, borovica, smrekovec, jedľa, buk a javor horský. Pridruženými sú breza, osika, brest horský a jelša čierna, jarabina a jelša sivá. To, že pred vyše 200 rokmi boli okolité lesy prevažne bukové, potvrdzuje listnatý strom v obecnom erbe podľa pečatidla z roku 1771.

Obec preslávil rodák Alojz Štróbl, významný európsky sochár. Rodáčkou Kráľovej Lehoty je tiež známa spisovateľka pre deti a mládež, poetka a prekladateľka Krista Bendová. Z obce pochádza herečka a speváčka Zora Kolínska a herec Ondrej Jariabek, národovci Jozef Pravoslav Bella a Ján Lehotský, maliar Július Štetka, ovocinár Anton Penzel, včelári Ján a Martin Kabzánovci. Život v Kráľovej Lehote sústavne dokumentuje autor obecných časopisov a knihy *Z dejín Kráľovej Lehoty 1361 – 2006*, František Bizub.

V obci aktívne pôsobí Jednota dôchodcov na Slovensku, Poľovné združenie Stará dolina, Komposesorát a urbariát Kráľova Lehota, spotrebné družstvo COOP Jednota, Miestny odbor Matice slovenskej. Dobrovoľný hasičský zbor má viac ako 80-ročnú tradíciu a pravidelne sa umiestňuje na popredných miestach v súťažiach. Miestna skupina Slovenského červeného kríža bola založená v roku 1952 a má 80 členov. Pomáha starým ľuďom, poskytuje prvú pomoc, organizuje čistenie studničiek a tradičné fašiangové zábavy. Tradíciou je tiež novoročné vinšovanie po domoch, stavanie májov, pálenie Jánskych ohňov na Hrbku. V poslednú fašiangovú sobotu chodia po dedine masky za sprievodu harmoniky. Zábava trvá až do rána. Organizátorom je Miestny spolok Slovenského červeného kríža, občania núkajú rôzne dobroty od fánok, šišiek, koláčov až po klobásu a nechýba aj niečo na zahriatie. Nevesta so ženíchom, cigánsky vajda, šašo, poľovník, čert, gazda a princezná absolvujú sedemhodinový fašiangový maratón.

V krásnom prostredí zemianskej kúrie Lehotských je umiestnená Materská škola pre deti z obce i regiónu obcí Vyšná Boca, Nižná Boca, Malužiná, osady Svarín a Čierny Váh. V obci

sa nachádza aj zrekonštruovaný Detský domov rodinného typu. Miestna železničná stanica v minulosti patrila medzi významné, zastavovali tu aj rýchliky. V železničnej stanici Kráľova Lehota bolo vybudované prvé reléové staničné zabezpečovacie zariadenie v Československu. Železničiarri sa zapájali do kultúrneho diania v obci, pôsobili v miestnych spolkoch, v hudbe, hrali divadlá. Popri práci sa dokázali aj spoločne zabaviť. Železničiarisku zábavu zorganizovali už v roku 1920. Vo februári 2006 nadšenci zo železničnej stanice tradíciu obnovili v podobe Železničiarkeho plesu.

Medzi významné kultúrne pamiatky v obci patrí evanjelický kostol, zemianska kúria rodiny Lehotských a Štróblova vila. V obci sú dve predajne potravín, pohostinstvo, espresso, pošta, rybníčné hospodárstvo s chovom pstruhov, výroba drevených brikiet, drevárska spoločnosť, pila, nákladná autodoprava, penzión Larion so squashom, futbalové ihrisko. Ranč vo Svaríne, ktorý vlastní združenie Mládež pre Krista, organizuje každoročne festival kresťanskej mládeže Campfest. Program tvoria vystúpenia hudobných skupín, videoprojekcie, filmy, besedy a modlitby. V programe účinkujú umelci z celej Európy. Festivalu sa zúčastňuje viac ako 4 tisíc prevažne mladých ľudí.

V rokoch 2000 - 2014 v území pôsobilo Občianske združenie Ramža, ktoré zrealizovalo viacero projektov komunitného charakteru ako aj aktivít zameraných na oživenie remesiel. Združovalo obce a podnikateľov obcí v povodí Bocianky a Váhu, ako aj horehronskú obec Bacúch. Názov združenia pochádza z poľany na rozhraní medzi Horehroním a Liptovom, kde bol v minulosti zimný salaš oviec, teraz je tam turistická útulňa.

Súčasnú vedenie obce je úspešné v získavaní podpory a realizácii projektov v obci. Medzi najvýznamnejšie patria rekonštrukcia materskej školy, vypracovanie územného plánu obce, vybudovanie splaškovej kanalizácie, Revitalizácia centra námestia obce a úprava miestnej komunikácie v starej časti obce. V blízkej budúcnosti vybuduje cyklotrasy a viacúčelové športové ihrisko. Medzi pravidelné podujatia organizované obcou patria Fašiangy, Medzinárodný deň detí, Hasičská rozlúčka s prázdninami, Posedenie s dôchodcami, Mikuláš.

2. Kráľova Lehota v roku 2022

Kráľova Lehota je čistá a upravená obec s vybudovanou infraštruktúrou, kvalitnými ubytovacími a reštauračnými službami a rozvinutým cestovným ruchom. Oblúbená je hlavne cyklotrasa dolinou Čierneho Váhu a areál rybníčného hospodárstva. V obnovenej kultúrnej pamiatke - kaštieli sídli materská škola aj pre deti z okolitých obcí.

Kráľova Lehota je bezpečnou obcou, ktorá vyvážene poskytuje podmienky pre kvalitný a harmonický život všetkým svojim obyvateľom, je obcou s bohatou ponukou kultúrnych a športových podujatí. Je zaujímavá pre mladé rodiny, ktoré sa sem sťahujú pre prírodné bohatstvo a dobré medziľudské vzťahy. K prírode sa obyvatelia správajú s úctou a chránia si ju. V obci sa efektívne separuje odpad. Sú tu kvalitné služby obyvateľom aj návštevníkom. Je zabezpečený plynulý chod samosprávy a plnohodnotne využívané budovy v správe obce. Obec prezentuje vlastné kultúrne a historické hodnoty prostredníctvom aktívnych spolkov nielen v našom regióne a na celom Slovensku, ale aj v zahraničí.

3. Stratégia pre dosiahnutie vízie obce

Občania obce a jej predstavitelia sú pripravení naplniť víziu budúcnosti

- sústavnou prácou samosprávy na zlepšovaní kvality života obyvateľov mesta v oblasti služieb a infraštruktúry,
- **vytváraním podmienok pre vznik a udržanie pracovných príležitostí,**
- kladením dôrazu na aktívnu občiansku spoločnosť a spoluprácu,
- ako aj šetrným využívaním prírodných zdrojov a aktívnou ochranou hodnôt územia.

Za prioritu je považovaná oblasť pracovných príležitostí.

4. Ciele a opatrenia podporujúce stratégiu rozvoja obce

V rámci spoločného programového dokumentu Horného Liptova je **strategická časť** pre všetky obce rovnaká. Hierarchicky usporiadaný systém cieľov, opatrení a indikatívnych aktivít (v rámci ktorých sú zatriedené zámery a projekty plánované v obciach) dokumentuje **strom cieľov** platný pre celý región Horného Liptova. Z tejto ponuky si jednotlivé obce vyberajú do svojho programu tie indikatívne aktivity, ktoré sú v súlade so zvolenou stratégiou obce a pripravenými zámermi (projektmi). V prípade, že sa v priebehu realizácie programu rozvoja vyskytnú nové zámery, je možné ich v rámci jeho každoročnej aktualizácie doplniť podľa ponuky zo spoločného stromu cieľov.

Špecifická pre každú obec je **programová časť**, ktorej súčasťou sú **opatrenia** a **aktivity** na dosiahnutie vytýčených cieľov, ako aj súbor vybraných **monitorovacích ukazovateľov výstupu** pre hodnotenie na úrovni aktivít. Ukazovatele **výsledku** a **dopadu** na úrovni

hodnotených cieľov (štyri špecifické ciele a jeden strategický cieľ) sú spoločné pre všetky obce regiónu a regionálnu programovú časť.

Prepojenie regiónu a jeho obcí v programovej časti symbolizuje štruktúra formulárov opatrení, do ktorých sme zahrnuli stratégiu regiónu (spoločná vízia, strategický cieľ, špecifické ciele a opatrenia). Kurzívou sú v rámci jednotlivých opatrení nadpísané spoločné indikatívne aktivity, pod ktoré zaraďujeme konkrétne projektové zámery obcí. Tento prístup nám umožní systémové monitorovanie a hodnotenie plnenia cieľov na regionálnej úrovni zberom, agregáciou a vyhodnocovaním údajov z jednotlivých obcí.

V **akčnom pláne** sú rozpracované projektové zámery na obdobie dvoch rokov, pričom každý projekt je opatrený informáciami o rokoch plánovanej realizácie, výške potrebných finančných prostriedkov, investorovi a jeho prípadných projektových partneroch, monitorovacích ukazovateľoch výstupu, ich počiatocnom a cieľovom stave a tiež zdroji informácií o týchto ukazovateľoch.

Plán **monitorovania a hodnotenia** popisuje spôsob zberu údajov na obecnej a regionálnej úrovni a metódy ich vyhodnocovania. Na úrovni opatrení zbierame a hodnotíme zrealizované výstupy aktivít/projektov v jednotlivých obciach. Na úrovni regiónu zbierame a vyhodnocujeme kumulatívne výstupy z obcí a hodnotíme dosiahnuté výsledky a dopady v rámci špecifických cieľov a strategického cieľa.

Finančný plán obsahuje prehľad finančných zdrojov a požiadaviek na ich čerpanie v rámci jednotlivých rokov programu.

5. Zoznam organizácií na území obce

Spoločenské organizácie:

- Dobrovoľný hasičský zbor
- Futbalový klub družstvo mužov, žiaci
- Miestna skupina Slovenského červeného kríža
- Základná organizácia Jednoty dôchodcov Slovenska
- Miestny odbor Matice slovenskej
- Základná organizácia Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov
- Poľovné združenie Stará dolina
- Komposesorát a urbariát Pozemkové spoločenstvo, urbársky dom

Spoločný program rozvoja Horného Liptova do roku 2022, časť Kráľova Lehota

Strana 6

- Dozorný výbor COOP Jednoty

Cirkvi:

- Evanjelická cirkev a. v., evanjelický kostol
- Rímsko-katolícka cirkev

Firmy a spoločnosti:

- AGRIA, a. s. Liptovský Ondrej, dvor Kráľova Lehota
- Bioenergia, a. s., Kráľova Lehota
- Rybníčné hospodárstvo Ladislav Droppa
- LEHOTSKÝ comp., s. r. o. Kráľova Lehota
- Drevárska spoločnosť, s. r. o. Kráľova Lehota (v k. ú. Liptovská Porúbka)
- Píla na Šmýkanci, s. r. o. Kráľova Lehota (v k. ú. Liptovská Porúbka)

Ubytovacie a reštauračné zariadenia:

- Penzión Larion
- Chata Karolík
- Ranč YFC Svarín
- Rekreačné zariadenie Ústav na výkon trestu odňatia slobody Ružomberok
- Štróblova vila (v k. ú. Hybe)

Potraviny a pohostinstvá:

- COOP Jednota
- Môj obchod Oľga Halušková
- Pohostinstvo Lemit
- Pohostinstvo U Čima

Školy a ostatné zariadenia:

- Materská škola
- Izba Kristy Bendovej (v budove železničnej stanice)
- Dom smútku
- Detský domov
- Pošta
- Železničná stanica

6. Členovia pracovnej skupiny Kráľova Lehota

- Vladimír Kapríni, starosta
- Mária Lehotská,
- Erika Šteučeková
- Dagmar Žišková
- Dáša Šafáriková
- Jana Lorenčíková.